

OCENA MOŻLIWOŚCI STOSOWANIA USŁUG CLOUD COMPUTING W KSIĘGOWOŚCI PROWADZONEJ W WARUNKACH POLSKICH

We współczesnej gospodarce prowadzenie księgowości bez wsparcia informatycznego teoretycznie jest możliwe, ale w praktyce bardzo utrudnione. Rozwój technologii IT oraz globalizacja sprawia, że obecnie da się zaobserwować zainteresowanie rozwiązaniami typu cloud computing („chmura obliczeniowa”), które mogą przynieść korzyści ekonomiczne [4;6]. W literaturze przedmiotu brak jest jednoznacznej definicji czym jest cloud computing [1,2-4]. Według IBM jest modelem wykorzystania (IT) i stylem przetwarzania, w którym procesy biznesowe, aplikacje, dane i zasoby IT są dostarczane do użytkowników w formie usług [6,3]. Cloud computing można też zdefiniować jako usługi obliczeniowe oferowane przez zewnętrzne podmioty i dostępne na życzenie w dowolnym momencie, skalujące się dynamicznie w odpowiedzi na zmieniające się zapotrzebowanie [7,26]. W biznesie znane są różne modele wykorzystania rozwiązań chmurowych [7,41;8,2] np. w modelu SaaS (ang. *Softwar as a Service*) – oprogramowanie jako usługa, w którym dostawca dostarcza oprogramowanie jako usługę, a użytkownik nie ma wpływu na infrastrukturę taką jak sprzęt, przestrzeń dyskowa, oprogramowanie systemowe. Biorąc to pod uwagę można zadać pytanie: Czy i przy jakich uwarunkowaniach jest możliwość zastosowania usług cloud computing do wspomagania księgowości prowadzonej w warunkach polskich? W celu uzyskania odpowiedzi na dokonano oceny możliwości stosowania oprogramowania w modelu usługowym w księgowości prowadzonej w polskich warunkach. Przyjęty cel wpłynął na zakres wykonanych prac badawczych obejmujących: (1) rozpoznanie właściwości cloud computing; (2) dokonanie analizy wymagań jakie muszą spełniać programy komputerowe wspomagające prowadzenie księgowości w Polsce; (3) dokonanie oceny możliwości stosowania oprogramowania finansowo-księgowego w modelu usługowym; (4) dokonanie analizy oferty czołowych polskich producentów oprogramowania dla firm pod kątem dostarczania programów finansowo-księgowych w modelu usługowym. Badania przeprowadzono z wykorzystaniem metod takich jak desk/web research i analiza porównawcza. Wykorzystano źródła informacji takie jak: akty normatywne, artykuły naukowe i specjalistyczne, materiały informacyjne dostarczane przez producentów oprogramowania.

Wyniki. W świetle obowiązującego w Polsce prawa warunkiem możliwości elektronicznego prowadzenia ksiąg rachunkowych jest posiadanie przez dany podmiot oprogramowania, które spełnia wymagania określone w ustawie o rachunkowości [9]. Ustawa nie zawiera regulacji bezpośrednio odnoszących się do cloud computing, lecz na podstawie niektórych norm w niej zawartych można określić wymagania w tym zakresie, które najogólniej sprowadzają się do zapewnienia bezpieczeństwa informacji w kontekście przechowywania danych,

dostępu do nich, ich zabezpieczenia i archiwizowania [9;4,46]. Dodatkowo o ile przy prowadzeniu ksiąg rachunkowych przetwarzane są dane osobowe to oprogramowanie finansowo-księgowo musi spełniać także wymagania narzucone przez polskie regulacje dotyczące ochrony danych osobowych [10]. Także i w tych regulacjach ustawodawca nie odniósł się w sposób bezpośredni do cloud computing. Główny Inspektor Danych Osobowych (skr. GIODO) podjął próbę w zakresie wskazania zagrożeń i kwestii koniecznych do uwzględnienia przy rozważaniu możliwości skorzystania z usług chmury obliczeniowej opracowując zasady stosowania usług chmurowych przez administrację publiczną [5]. Opracowanie to nie jest oficjalnym dokumentem lecz wskazówką jakie kwestie należy uwzględnić przy zawieraniu umowy z dostawcą usług cloud computing. Przede wszystkim dostawca musi uściślić, gdzie fizycznie będą się znajdować przetwarzane dane, gdyż przekazywanie danych osobowych obywateli poza kraj i kraje członkowskie Unii Europejskiej podlega ścisłym regulacjom GIODO.

Biorąc pod uwagę uzyskane wyniki badań można wyprowadzić wniosek, że w polskich warunkach prawnych jest możliwość stosowania oprogramowania finansowo-księgowego dostarczanego jako usługa chmury obliczeniowej w modelu SaaS o ile dostawca tej usługi zapewni (1) zgodność z wymaganiami Ustawy o rachunkowości, w tym zapewni ciągłość prowadzenia ksiąg rachunkowych i ich jakość oraz (2) spełnienie wymagań Ustawy o ochronie danych osobowych i zaleceń rekomendowanych przez GIODO. Jako przykład polskich dostawców oprogramowania finansowo-księgowego w modelu usługowym można wymienić producenta oprogramowania Comarch z usługami: iFaktury24, Comarch ERP Optima, iKsięgowość24 [2] oraz Enova z usługą enova365 [3]. Przeprowadzone badania, uzyskane wyniki i wyprowadzone wnioski pozwalają stwierdzić, że cel pracy został osiągnięty.

Bibliografia

- [1] Bento A., Bento R., *Cloud computing: A new phase in information technology management*, Journal of Information Technology Management Volume XXII, Number 1, 2011
- [2] Comarch, <http://comarch-cloud.pl> (2014-09-08)
- [3] Enova, <http://www.enova365.pl/> (2014-09-08)
- [4] Gawroński M. (red.) *Cloud Computing w Sektorze Finansowym. Regulacje i Standardy*, Forum Technologii Bankowych Związku Banków Polskich, 2011
- [5] GIODO, *Dekalog chmuroluba*, 2013 [w:] http://www.giodo.gov.pl/259/id_art/6271/j/pl (2014-09-08)
- [6] Łagowski J., *Cloud Computing – Co to jest*, Materiały z XVI Konferencji PLOUG, Kościelisko 2010
- [7] Mateos A., Rosenberg J., *Chmura obliczeniowa. Rozwiązania dla biznesu*, Helion, Gliwice 2011
- [8] Mell P., Grance T., *The NIST Definition of Cloud Computing*, Version 15, 10-07-09 [w:] <http://www.nist.gov/itl/cloud/upload/cloud-def-v15.pdf> (2014-09-08)
- [9] Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r. poz. 330, 613, z 2014 r. poz. 768, 1100)
- [10] Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych. (tekst jednolity: Dz. U. 2014 r. poz. 1182)